

ԳԻՐՔԸ ԳՐՎԵԼՈՒՅՑ ՏԵՏՈ...

«Քանի՞ փարեկան է մեծ սֆինքսը» («Նուվել օրսերվագրեր») հոդվածում՝ Ժակ Պիժանը գրում է այն զիգնականների մասին, ովքեր փարվեցին անհավանական զաղախարներով: Շուրջանդացի ասպողագետ Չարլզ Պյացցի Սմիթը, որն իր կյանքը նվիրաբերեց Քեռվիսի բուրգին, այն համարում էր ոչ այլ ինչ, քան՝ Ասպարաշնչի «արդագրումը»: 1865 թվականին նա հրապարակեց իր 616-էջանոց աշխարությունը, որտեղ ապացուցեց, որ բուրգերի շինարարները կարողացել են քարի մեջ վերծանել փառացիորեն բոլորը:

Ինչ- որ մի գրող, թափերագիր և ծածուկ փիլիսոփայության մասնագետ՝ Դ. Է. Ուէսպը համարձակորեն Մեծ սֆինքսի՝ Գիզայից փարիքը զնահարում է 15 հազար փարի, իսկ հիերոգլիֆները՝ ինչպես նա ենթադրում էր, եզիպացիները չեն հնարել, այլ ժառանգել են Արլանփիդայից՝ լեզենդար թագավորություն, որը հիշաբակվում է Պլաքոնի կողմից և, որը երկրաշարժի հետևանքով իջել է ծովի հափակը:

Ծվալեր դե Լյուբեցը «Մարդու փաճարը» աշխարությունում նշում է, որ եզիպացիները բացարձակապես փիրապետել են մաթեմատիկային, ասպողագիտությանը, թժկագիտությանը, ինչպես նաև՝ ճիշգ և լիարժեք փիրել են աշխարհի արարման օրենքներին: Սակայն նրանք՝ զյուղացիական /հողագործ/ ժողովուրդ են՝ այդ զիգնելիքները ձեռք են բերել հենց այնպես մի քանի փասնամյակների ընթացքում, ավելի շուրջ, նրանք՝ դրանք ժառանգել են:

Դ. Է. Ուէսպը համարում է, որ սֆինքսի ներսում՝ մեծ դարարկություններում, պեսք է, որ լինեին հիերոգլիֆներ, նշանավոր փաստաթղթեր՝ արվանդների հսկա գրադարանը: Շարերի վրա Ուէսպի «հեքիաթները» փայավորություն գործեցին: Էն-Բի-Սի-ն՝ իր մեծ հաղորդումներից մեկը հարկացրեց նրան: Այդ և նման զաղափարները «դասական» եզիպացելիքների կողմից սուր քննադարության են ենթարկվում:

Յ. Յուֆերովա («Խզվեսպիա», 12 ապրիլի 1996թ.) ընթերցողներին ծանոթացնում է արոֆեսոր Ս. Ա. Սպարոսպինի հետք՝ Ուուասափանի հումանիփար համալսարանի ամբիոնի վարիչ, ՌԳԱ թղթակից-անդամ /ի դեպ փիրապետում է 100-ից ավելի լեզուների/: Ս. Ա. Սպարոսպինը համարում է, որ Դին Կրակարանի սպելծողները կասկածել են, իսկ իր նպագակն է՝ բացահայտել և ապացուցել, որ բոլոր լեզուները միասնական են եղել, իեպո կազմակուծվել են՝ Ք. Ա. մոփավորապես 30-20 հազար փարի: Ինչ լեզվով են խոսել Աղամը և Եվան: Ռուս զիգնականը փնտրում է այս հարցի պարախանը: Նա այդ հարցին նվիրել է իր ողջ կյանքը: «Ինչպես են լեզուները սկիզբ առնում՝ մեկից: Ինչպես ապացուցել նրանց ազգակցությունը: Այս բոլորը հիշեցնում են լեզվաբանական հնէարանությունը՝ քայլ առ քայլ վերակառուցելով՝ ձայները և խորերը, մենք մուրենում ենք մարդկային նախալեզվին»: Դրանում նրան օգնում է համեմաբական լեզվագիտության համակարգչացումը:

Ս. Ա. Սպարոսպինը գրադարձում է մեծ լեզվական ընդարձակների և խմբերի խիստ ծագումնաբանական ազգակցության պարզաբանմամբ: Նա համարում է, որ Դյուսիսային Կովկասը՝ եզական լեզվաբանական արգելանոց է, անկլավ է, «լեզուների լեռ»: Լեզուներում՝ ուսումնասիրելով ընդհանուր արմագները, զիգնականը նշում է, որ ապացուցելու ընթացքում գեղագիտական բավականություն է սպացել, օրինակ՝ հայերեն «երկու» և ռուսերեն «ՊԶՈ» առաջացել են մեկ արմագից: «Տարկավոր է գործի դնել հայուկ շանքեր, վերակազմել

բառեր, որոնցով խոսել են մեր նախնիները, և այդ ժամանակ ակներև է, որքան շատ բնդիանություններ ենք մենք ունեցել»:

* * *

ՔԱՐԱՐՈՒՄ – քարե ասպղադիփարան, Տայասփանում հնագույն ասպղագիփական մշակույթի վկայություն է:

Սիսիան քաղաքից 3 կմ հեռավորության վրա գրնվող հսկա հնադարյան կառույց է՝ հարյուրավոր մեծ, ուղղահայաց դիրքով քարեր /կանոնավոր միջանցիկ անցքերով/, վեղադրված որոշակի կարգով 3 հա տարածքի վրա:

Երկու գիփարշավների արդյունքները, որոնք ձեռնարկվել եր՝ 1994-1995 թ.թ. Ռադիոֆիզիկական չափումների ԳՆԻ տնօրեն, ակադեմիկոս Պ. Շերունի ղեկավարությամբ, թույլ դիրքին գալ եզրակացության, որ կիկլոպային կառույցները ծառայել են, որպես՝ Արեգակի ասպղածի տաճար. այն եղել է ճշգրիտ հնադարյան ասպղագիփական գործիք, նաև՝ խոշոր ունիվերսալ կենդրուն: Այն կառույցվել է 6000 տարի առաջ և օգրագործվել է 4000 տարի, ընդհուպ մինչև Տայասփանում քրիստոնեության ընդունումը: Այդ ասպղադիփարանից 40 կմ հեռավորության վրա գրնվում է Քարառնջ գյուղը /Գորիսին մով/: Այս անվանումը համահուն է Սպոռունխենջուի հետ և թարգմանվում է, ինչպես «Մողանջող քարեր» կամ «Երգող քարեր» (Պ. Շերունի) «Ենջի» կամ «խենջի», որը հայերեն նշանակում է ձայն, հնչում, դողանջ, արձագանք: Ինչպես այսպես չիշենք՝ պյութագորացիների ուսմունքը, ովքեր համարում էին, որ շարժումից առաջանում են ներդաշնակ ձայներ /համեմ. Գորիս - Պյութագորես և ներդաշնակություն հարմոնիա/: Քանի որ մոլորակների միջև եղած տարածությունը համամասնորեն համապարասիանում է թվային որոշակի հարաբերակցությանը, ապա նրանց շարժումից ծնվում են ներդաշնակ ձայներ:

Պ. Շերունը իիմք ընդունելով համեմապությունը՝ հայկական ասպղադիփարանի և Շորլանդիայի հյուսիսում գրնվող հնադարյան քարե կառույց Կալենիշի /քարե նշան/, ինչպես նաև Ֆրանսիայի հյուսիսում գրնվող Կարնակ քարե կառույցը, որը բրիդաներեն գրվում և կարդացվում է, ինչպես՝ Կարնիխ կամ Կարնիշ, այսինքն՝ քարե նշան /Ք. Ա. 1876 թ./, և Նյու-Գրենզը /նույն այդ ենց, այսինքն՝ ձայն/ Խոլանդիայում /Ք. Ա. 2500-2400 թ.թ./ հանգում է այն եզրակացության, որ այդքան հեռու սողոսկած՝ այս հնադարյան ասպղագիփական մշակույթների սկզբնաղբյուրը, հանդիսանում է Տայասփանը:

Նախորդ Հաջորդ

Բովանդակություն

Քաղաքակրթության քարե գործությունը